

מסורת הש"ס

(א) וְכִי־כִי: כִּי ע"ש"י.
(ב) ע"ש"י: לְעֵיל ע"ש: ע"ש.
(ג) וְכִי־כִי: ע"ש"י.
(ד) וְכִי־כִי: ע"ש"י.
(ה) וְכִי־כִי: ע"ש"י.
(ו) וְכִי־כִי: ע"ש"י.
(ז) וְכִי־כִי: ע"ש"י.
(ח) וְכִי־כִי: ע"ש"י.
(ט) וְכִי־כִי: ע"ש"י.
(י) וְכִי־כִי: ע"ש"י.
(יא) וְכִי־כִי: ע"ש"י.
(יב) וְכִי־כִי: ע"ש"י.
(יג) וְכִי־כִי: ע"ש"י.
(יד) וְכִי־כִי: ע"ש"י.
(טו) וְכִי־כִי: ע"ש"י.
(טז) וְכִי־כִי: ע"ש"י.
(יז) וְכִי־כִי: ע"ש"י.
(יח) וְכִי־כִי: ע"ש"י.
(יט) וְכִי־כִי: ע"ש"י.
(כ) וְכִי־כִי: ע"ש"י.

הגהות הב"ח

(א) ב"ח: רבא אחר פטור.
דחא לא קמיטין: (ג) שם.
ממאי לא מידרשקא ליה:
(א) שם משמ"ל: ליה דיע.
לדאסורא דשבת ודע לה.
לדאסורא מלכות: (ד) הו"פ.
ד"ה אלף וסי' לשל חולין.
ונמלל אחרת והיא של.
קדשים ורי' מלש זה ונמלל.
מחזיר אחר ואל: (ה) בא"ד.
באר מלש מלש כון הבא על.
החזיר והביא עליו וזכר.
והכל על הנכמה: י"ב ע"י.
פקד ד' מיתות דכ"ד:

לעזי רש"י

קריש"ר: להחיר (ס"ב) או.
אריג להחיר.
אורדיר"ר: להשחית (לערוך).
את חוטי השתי לקראת.
האריגה.
לעזי רש"י: נירם (נר כמין).
עין בתקון: אריגה, שבו.
השתי עובר.

רבינו חננאל

והזכיר לפרק פירוק.
אחר משום דקשיא דלא.
מיתוקמא סיפא דהא.
מתניתין בב"ז אוקמי הכי,
ירושא בע"ז דקתי בשבת.
שומע בהעלם א', בשבת.
חייב ב' משא"כ בע"ז.
שם זיבא וקטיר וניקט.
בהעלם א' אינו חייב אלא.
אחת כ"י אמר. אבל סיפא.
דקתי בשבת מצות שגג.
בלא מתכוין חייב משא"כ.
בשבת דפטור, בשאר מצות.
שלא נתכוין לאכילה דחייב.
כגון שהיה סבור שהוא.
שומן ואכלו ונמצא חלב,
כגון זה בשאר מצות.
הוא דחייב, אבל בשבת.
כי האי גונא נתכוין.
לחתוך בתלוש וחתכו.
ונמצא דמחזיר לקרקע.
פטור, ודחי אביי ואמר.
לא כי האי גונא לעולם.
אימא לך חייב, והיכי דמי.
שגג בלא מתכוין ובשאר.
מצות חייב ובשבת פטור,
כגון שנתכוין בכלייה דרוק.
וברעל ונמצא חלב, שא"פ.
שלא נתכוין לאכילה דחייב.
בשאר מצות, ובשבת.
כח"ג דנתכוין להגביה.
דבר תלוש והביהו ונמצא.
שחתכו מן המחזיר (פטור).
אבל אם נתכוין לחתוכה.
בעלמא חייב, (כגון) [וכ"ש].
בשאר מצות אם נתכוין.
לאכילה בעלמא [חייב].
וכד' נתמן דאמר המתעסק.
בתלובין ועבירות אע"פ.
שלא נתכוין חייב שכבר.

כלל גדול פרק שביעי שבת

עג.

עין משפט
נר מצוה

כא מ"י פ"ב מהלכות
שבת הלכה א':
כב ב' מ"י פ"א מהלכות
שבת הלכה ח':
כג ג' מ"י פ"א מהלכות
שבת הלכה א' סג
לחין סה:

מוסף רש"י

ידיע לה לשבת במאי.
הלך כגון שגג, כסבור שגל.
ל"ט מלכות מומחית (רש"י).
ב"ח מ"י פ"א מהלכות
שבת הלכה א' סג
לחין סה:

מוסף תוספות

א. במתניתין: מוס' הלכ"ס.
ב. מותר ע"מ לקשור, פסקין.
ה"ל ש"ס פ"ג, א. וקטר חד.
כלומר: רש"י ט. א. כמו.
ה"ל ש"ס ה. דאי לא.
היה לה למפרך והא.
מותר שלא ע"מ לקשור.
הוא: מיעוט להלן עד:
א. פירוק: מוס' הלכ"ס.

רבינו חננאל (המשיך)

נהנה, והמתעסק בשבת.
פטור מלאכת מחשבת.
אסרה תורה. ור' יוחנן.
התם בפרק ארבע מיתות.
כדנתי אמר דאמר מתניתין.
קמיה, דחא ואמר ליה פוק.
תני לברא, דכל מתניתין.
דלא מיתוקמא ירשא וסיפא.
בחד טעמא לאו מתניתין.
תרצתהו, ור' יוחנן.
לשעמיה דאמר בסוף פרק.
המפקיד מאן דמורגס לי.
חבית אליבא דר' תנא.
מובילתא מאניה בתריה לבי.
מסותא, נתכוין לזרוק ב'.
זרוק ד' אמות, (רבא).
[יבנה] אמר (חייב) [פטור].
אביי אמר (פטור) [חייב],
פשוטה היא, ומקשינן.
לברא מתניתין דקתי.
ארבעים חסר אחת, ואמר.
ר' יוחנן עלה שאם עשאן.
לאביי דאמר כי האי גונא.
על כל אחת ואחת, ולא.
חייב [כ"ה], [וקא טעה].
בשעורין כגון זריקת ב'.
אמור זריקת ד', וכיוצא.
בהן, אלא לרבה דאמר כל.
כ"ג פטור הכי משכחת.
אליבא דר' יוחנן (שבת) ושגג.
יוחנן דאמר כיון ששגג.
בכרת אע"פ שהיו בלאו.
משכחת לה דידע דאיסור.
חייב [כ"ה], [וקא טעה].
דאמר עד שישגוג בלאו.
וכרת הכי משכחת לה.
ושנין דידע לה בתחומין.
ואליבא דר' עקיבא כמו.
שאמרנו למעלה, דאביי.
אליבא דר' יוחנן פשוטה.
היא, אלא אפילו לרש.
לקיש כיון דסבר אביי.
לשכחותו למקצת האיסור.
בשגגת איסורו ונודמן לו כל.
האיסור חייב, כגון המתכוין.
לזרוק ב' אמות שהן מקצת.
איסורו כי האיסור ד' אמות,
ונתכוין לזרוק שתי מיתות.
ארבע (ניזוק) [ונודמן].
לו שורק ד' חייב, מוקים.
לה אליבא דר"ל במכיר.
את השבת באיסור מלאכות.
וידע (בשעורין) [בכלל],
ושגג בלאו בשעורין.
אבות מלאכות ארבעים.
חסר אחת.

אלא לאו ירשא בע"ז וסיפא בשאר מצות. מימה לר"י דלוקמא.
כולה בשאר מצות ומאי מה שאין כן בשאר מצות כגון שחט.
זרק כחול דליתו חייב אלא אחת כדאמר אביי בפרק אחד דיני.
ממונות (פנהדרין לד'): שם תעשה עשאן הכתוב עשיה אחת ור' אבהו.
נמי דפליג מודה לרבי ישמעאל.

בשמיטה חריקה ולר' עקיבא בהעלאת.
חריקה דליתו חייב אלא אחת דמחז.
קרא נפקי ושגג בלא מתכוין כגון.
שמתכוין לשחוט בהמת חולין וסיה.
ר"ך לשל חולין ונמצאת (י) של קדשים.
דכוחה בשבת נתכוין לחתוך תלוש.
ונמצא מחזיר ולא היה ר"ך אלא.
למלש דפטור דמלאכת מחשבת.
צעין וי"ל דלא מניין לפרושי הכי.
משמע דפטור בשבת לפי ששגג בלא.
מתכוין דכ"ג אפילו נתכוין למחזיר.
זה ונמצא מחזיר אחר פטור דל"ן זה.
מלאכת מחשבת וליכא לאוקמי נמי.
דמיירי כשעשה מחשבתו כגון שהיה.
ר"ך לחתוך מה שחתך אלא שהיה.
סבור שהוא תלוש ונמצא שהוא מחזיר.
הא ליכא למימר דכ"ג א"ס פטור.
לענין שבת מאשר חטה"ג א"ס פטור.
לענין חול ומיניה עוד קשה דלוקמא.
כולה בשאר מצות כגון (י) נרצע לזכר.
ורצע את הזכר והכל על הצהמה.
והציא בהמה עליו דצין לאביי וצין.
לר' אבהו לר' עקיבא אינו חייב אלא.
אחת והשפתא שגג בלא מתכוין.
מיתוסק פטור דמיפטור בשבת מאשר.
חטה"ג זה וכוון שעשית מחשבתו וגבי.
עירות לא מיפטור שכן נהנה:

העושה שני בתי נירין. ר"ך.
לפרש למה פירש"י כלן.
וצאורג"ט וצפונע ותופר וצככות.
שיעור טפי מבשאר:

הקושר והמתיר. י"ע אי.
מחייב צמחית. שלא.
על מנת לקשור אי לא ומדלא מני ליה.
דמני מוחק ע"מ לכתוב אין לדקדק.
דכ"י נמי לא קמי סותר ע"מ לצנות.
וצפ' צמה מלילין (לש"ל לא): אמרין.
צדיא צענין סותר ע"מ לצנות ולפי.
מה שפירש רש"י צגמלא (דף עד):
דאי מתרמי ליה תרי קיטרי צדי.
הדדי צמתי וזה אלא זה שרי ח"ל.
ומניח ח"ל משמע דמחייב בלא על.
מנת לקשור^א ולשון קטר לא משמע.
כפירושו אלא ר"ח פירש וכן משמע.
צירושלמי (א) כשפסק חוט צמי מקומות.
ונקשר ממירין צ' הקשרים ומשליכין.
לחן^א האלמעי וחוזרין וקשרין שמי.
הראשון זה צמ ואין צו אלא קשר א'^א.
ולפי זה משמע דצמי מתיר ע"מ.
לקשור והא דלא מני ליה צמחית וצכומר.
פירשתי צפרק צ' (דף לא: ד"ה וסותר):
מכ"י

והמעבד את עורו והממחקו והמחתכו הכותב שתי אותיות והמוחק על.
מנת לכתוב שתי אותיות הבונה והסותר המכבה והמבעיר המכה בפטיש.
המוציא מרשות לרשות הרי אלו אבות מלאכות ארבעים חסר אחת:
גמ'

לקמן בפרק האורג"ט: הפועל. מנתק. פעמים שש צמי חוטין יותר מדאי ומנתק מהן ומקלישן לזרוק. והני כולהו ממסך ואילין עד קושר ומתיר שייכי.
צירעות. ולקמן^א מפרש מאי קושר ומאי מתיר איכא: וטופר וקורע. צירעות הוא: על מנת לפטור. פעמים שהנכס עגול ואינו יכול לתפורו יפה אלא יכ.
קורעו כדמפרש בגמרא^א אבל קורע שלא לתפור לא הי צמסכן: הלא א"ס הצ"י. וכל מלאכת עורו ויבנה בתחשים למשכן בעצמותיהן: פתולחו. לעור:
ממחקו. מגרר שער: מחסכו. מקלעו וממחקו לרצועות וסגללים: כופס ומוחק. לקמן (דף ק"ב: ק"א) מפרש למאי מיעביא למשכן שכן רשמינן על.
קרי' המשכן לידע איזו בן וזוג וכותב אות צו ואות צו ומוחק פעמים שטעה: מכנה ומצטער. צאש שחתך הדוד של סממנין: מכה.
צפטוש. הוא גמר כל מלאכה שכן אומן מכה צקורסם על הסדן להחליקו בגמר מלאכה ומתניתין נמי לא מחייב ליה אלא בגמר מלאכה:
גמ'

דסבור שומן הוא ואכלו. והיינו דשגג דסבור שומן הוא ולא נתכוין.
לאכול חלב וחייב. ואף על פי דמתעסק הוא לרצא דהא לא מתכוין.
לאכילת איסור חייב דאמר שמואל בכריתות (פ"ד דף ט'): כחלצין.
ועריות מתעסק חייב שכן נהנה אבל בשבת פטור דלא נהנה והיינו.
סיעתא לדריה דאמר נתכוין לחתוך.
את התלוש וחתך את המחזיר פטור:
ואביי. אמר לך לעולם כי האי גוונא.
אף בשבת חייב דלאו מתעסק הוא.
והכי דמי מתעסק דשאר מצות.

חייב קסבר רוק הוא שהיה חלב.
נימוח וצלוו דלא איכין לאכילה.
דיוק לאו צר אכילה הוא אלא צליעה.
דמכ"י (א"י ו) עד צלעי רוקי ועלמה.
צידו אכילה דהא לא איכין לאכילה.
ודכומייהו לשבת דפטור נתכוין.
להגביה ועלמה צידו חמיכה: דהא.
לא איכין לזריקה דאיסור. ויהא.
שוגג בשבת או צמלכה אבל זה אינו.
שוגג לא בשבת ולא צמלכות אלא.
מתעסק בצדד אחד של היתר ועלמה.
צידו איסור: וליכא. לאיפלוגי.
ככולהו אף על גב דדמי להדדי:
דאצטע בלא טריס לא מודיק. וזה.
שנתכוין לשמים וזרק ארבע נעשית.
מחשבתו דהא יש ככלל ד' שמים.
הלכך לאו מתעסק הוא: דלא איכין.
לזריקה דאצטע. וצ"ל מהני לא.
שם זריקה עלה: אבל כסבור רה"י.
הוא וכו'. דנתכוין לזריקה גמורה:
משאכס לה. להאי שנמכתה תורת.
כל הלוט שבת ממנו ואפילו הכי.
חשיבא ליה כזוין שבת ושגגת.
מלאכות לחיוביה לכל חטא כגון ידיע.
ליה לשבת צאיסורין וטעה צשיעורין.
שנתכוין לפחות מכשיעור ועשה.
כשיעור דלכולן יש שיעור: אלא לרצא.
דאמר פטור היכי משאכס לה.
דמיחייב שום אדם על כל מלאכה.
ומלאכה שהעלם אחד על כרחך.
כזוין שבת ושגגת מלאכות הוא.
דבעית לאשכוחיה והכל דאיעלימו.
כולהו מיניה מאי זדון שבת איכא צמה.
ניכר לו שבת מאשר ימים:
מתנ"י. הוורה. צרחת ימות:
כזכור. פסולת צידו: המרקד.
נפלה ונבגמ' נפ"ז פריך הי כולהו חטא.
היא דלהפריש פסולת מתוך אוכל.
נעשות שלשמן: האופס. לא הוה.
צמשכן דלא שייך אלא צפת ופת לא.
שייכא צמלכת המשכן אבל כולהו.
קמייתא הואי צממנין של צצט חכלת.
וארגמן ותולעת שני. וצגמרא^א פריך.
דצדיק מנא מצטל דהוי צממניס.
ונקט אופס. ושיעורן של אלו כגורגרת.
חוז מחורש דכלל שהוא לקמן בפרק.
הבונה (דף ק"א: ק"ב) גונוז למר. וכל.
שאר מלאכות שייכי צמר של מלאכת.
המשכן: המלננו. מכבסו צנהר:
המנפלו. קריפ"ר צלע^א: המיסך.
אורדיר"ר: צמי נירין. ל"ש שנתן.
שני חוטין בתוך הציט ניר. ונבגוז.
וצמלנן וכולהו אינך מפרש שיעורין.

לקמן בפרק האורג"ט: הפועל. מנתק. פעמים שש צמי חוטין יותר מדאי ומנתק מהן ומקלישן לזרוק. והני כולהו ממסך ואילין עד קושר ומתיר שייכי.
צירעות. ולקמן^א מפרש מאי קושר ומאי מתיר איכא: וטופר וקורע. צירעות הוא: על מנת לפטור. פעמים שהנכס עגול ואינו יכול לתפורו יפה אלא יכ.
קורעו כדמפרש בגמרא^א אבל קורע שלא לתפור לא הי צמסכן: הלא א"ס הצ"י. וכל מלאכת עורו ויבנה בתחשים למשכן בעצמותיהן: פתולחו. לעור:
ממחקו. מגרר שער: מחסכו. מקלעו וממחקו לרצועות וסגללים: כופס ומוחק. לקמן (דף ק"ב: ק"א) מפרש למאי מיעביא למשכן שכן רשמינן על.
קרי' המשכן לידע איזו בן וזוג וכותב אות צו ואות צו ומוחק פעמים שטעה: מכנה ומצטער. צאש שחתך הדוד של סממנין: מכה.
צפטוש. הוא גמר כל מלאכה שכן אומן מכה צקורסם על הסדן להחליקו בגמר מלאכה ומתניתין נמי לא מחייב ליה אלא בגמר מלאכה:
גמ'

לקמן בפרק האורג"ט: הפועל. מנתק. פעמים שש צמי חוטין יותר מדאי ומנתק מהן ומקלישן לזרוק. והני כולהו ממסך ואילין עד קושר ומתיר שייכי.
צירעות. ולקמן^א מפרש מאי קושר ומאי מתיר איכא: וטופר וקורע. צירעות הוא: על מנת לפטור. פעמים שהנכס עגול ואינו יכול לתפורו יפה אלא יכ.
קורעו כדמפרש בגמרא^א אבל קורע שלא לתפור לא הי צמסכן: הלא א"ס הצ"י. וכל מלאכת עורו ויבנה בתחשים למשכן בעצמותיהן: פתולחו. לעור:
ממחקו. מגרר שער: מחסכו. מקלעו וממחקו לרצועות וסגללים: כופס ומוחק. לקמן (דף ק"ב: ק"א) מפרש למאי מיעביא למשכן שכן רשמינן על.
קרי' המשכן לידע איזו בן וזוג וכותב אות צו ואות צו ומוחק פעמים שטעה: מכנה ומצטער. צאש שחתך הדוד של סממנין: מכה.
צפטוש. הוא גמר כל מלאכה שכן אומן מכה צקורסם על הסדן להחליקו בגמר מלאכה ומתניתין נמי לא מחייב ליה אלא בגמר מלאכה:
גמ'